

KOKKOLAN
YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

Kohti vaikuttavaa aikuissoasiaalityötä hyvinvointialueilla

POLITIIKKASUOSITUKSET | AIKUMETOD-TUTKIMUSHANKE

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

JYVÄSKYLÄ

 ÄÄNEKOSKI

SAARIKKA

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Mitä on aikuissosiaalityö	5
Aikuissosiaalityön vaikuttavat menetelmät	7
Vaikuttavan aikuissosiaalityön esteet	9
Vaikuttavan aikuissosiaalityön ideaalimalli	12
Politiikkasuositukset	19

1. Johdanto

Tämän mallinnus kiteyttää tutkimustietoon perustuen käsitystä siitä, mitä onnistuneet ja vaikuttavat aikuisten sosiaalipalvelut edellyttävät hyvinvointialueilla. Miten palvelut on parasta toteuttaa, jotta ne ovat laadukkaita ja vaikuttavat oikeasti ihmisten elämään ja hyvinvointiin toivotulla tavalla? Miten työntekijät saadaan pysymään työssään ja säilyttämään siihen innostuneen otteen?

Mallinnus esittää käytännönläheisesti, mikä tutkimuksen perusteella edistää aikuissosiaalityön vaikuttavuutta. Mallinnuksessa ei etsitä ratkaisuja suoraan asiakkaiden kohtaamiin ongelmiin, vaan aikuissosiaalityön palveluiden parhaan toteuttamisen mallia. Se ilmenee työntekijöiden pysyvyytenä, työssä koettuna onnistumisina ja asiakkaiden hyvinä palvelukokemuksina.

Mallinnus perustuu vuosina 2020-2022 toteutettuun Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön rahoittamaan Aikuissosiaalityön menetelmien vaikuttavuus (AIKUMETOD) -tutkimukseen.

Tutkimus on toteutettu Jyväskylän yliopistossa, Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksessa tiiviissä yhteistyössä aikuissosiaalityön käytännön työntekijöiden kanssa Keski-Suomessa ja Keski-Pohjanmaalla. Käytännön tutkimustyö rakentui yhdessä samanaikaisen ESR-rahoitteiseen **Taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus (TASOS)** -kehittämishankkeen kanssa. Aikuissosiaalityön valikoituja menetelmiä kehitettiin käytännössä Jyväskylän ja Äänekosken kaupungeissa, Soiten ja Saarikan kuntayhtymissä sekä Laukaan kunnassa. Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja Seinäjoen kaupunki osallistuivat taloussosiaalityön osalta AIKUMETOD-tutkimukseen ESR-rahoitteisen **Talous kuntoon (TASKU)** -hankkeen kautta. Lisäksi Takuusäätiö oli yhteistyösapuolena taloussosiaalityön menetelmien kehittämisessä ja Taloussosiaalityön mallinnuksen julkaisijana.

Tutkimusaineisto koostuu laadullisista asiakkaiden ja työntekijöiden yksilö- ja ryhmähaastatteluista sekä kehittämistyöpajojen muistioista. Vähäisessä määrin voitiin hyödyntää myös määrällistä AVAIN-tietosisällön mukaista asiakasasiakirja-aineistoa. Kummankin maakunnan sosiaalialan osaamiskeskukset varmistavat kehitettyjen menetelmien jalkautumista jatkossakin aikuissosiaalityön käytäntöön.

AIKUMETOD-tutkimuksesta on ilmestynyt tämän kokoavan politiikkasuosituksen lisäksi neljä mallinnusta tutkimuksen kohteena olleista aikuissosiaalityön menetelmistä.

Digitaaliversiot ovat ladattavissa osoitteessa:
chydenius.fi/aikuissosiaalityomallinnukset

2. Mitä on aikuissosiaalityö

Aikuisten parissa tehtävä ammatillinen sosiaalityö kattaa laajan kirjon 18 - 64 vuotiaiden ihmisten palveluja. Se on määrällisesti yksi keskeisimpiä suomalaisen sosiaalityön toimintakenttiä. Siksi sen vaikuttavuuteen kohdistuu suuria yhteiskunnallisia jännitteitä. Aikuissosiaalityön asiakkaiden kohtaamat ongelmat näytetään esimerkiksi toimeentulon, asumisen, työllisyyden, osallisuuden, yksinäisyyden, maahanmuuton, mielenterveyden sekä riippuvuuksien kysymyksinä. Näihin ihmisten elämäntilanteiden haasteisiin aikuissosiaalityön tulee etsiä kestäviä ratkaisuja.

Aikuissosiaalityötä tehdään erillisenä aikuisten tai työikäisten palveluna tai osana sosiaali- ja perhepalveluita. Lisäksi sitä toteutetaan työmarkkinapalveluissa, päihde- ja mielenterveyspalveluissa, terveysosiaalityössä ja myös lastensuojelun yhteistyönä. Aikuissosiaalityön sisältöihin kuuluu mm. sosiaalinen ohjaus, sosiaalinen kuntoutus, harkinnanvarainen toimeentulo-

tuki ja taloussosiaalityö, maahanmuuttajapalvelut sekä asumisneuvonta ja -palvelut.

Aikuissosiaalityön ammattilaisilla on mittava tietovaranto, laajat yhteistyöverkostot ja konkreettisia työvälineitä, kuten täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki. Asiakkaita voidaan auttaa nopeastikin kriisitilanteissa, joissa hyvinvoinnin perusedellytykset, kuten turvallisuus, asunto tai ruuan hankinta ovat uhattuina. Lisäksi aikuissosiaalityö tarjoaa pitkäjänteisempää, tavoitteelliseen työskentelyyn paneutuvaa apua. Tällöin palveluntarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman tekemisen jälkeen asiakasta voidaan tavata tiiviisti, tukea eri tavoin ja arvioida hänen kanssaan kirjattuja tavoitteita. Tapaamisissa voi olla mukana muidenkin palvelujen ammattilaisia. Asiakkaalle voidaan järjestää yksittäisiä toimenpiteitä, kuten kuntoutusta eri palveluntuottajilta.

Aikuissosiaalityölle on tyypillistä yhteisasiakkuudet esimerkiksi terveydenhuollon, Kelan, koulutuksen järjestäjien ja työvoimapalvelujen kanssa. Yhteistyö kolmannen sektorin, seurakuntien diakoniatyön, sosiaalipalveluja tarjoavien yritysten ja ihmisten läheisverkostojen kanssa on tärkeää. Keskeistä hyvinvointialueiden aikuissosiaalityölle tulee olemaan tiivis yhteistyö asuinkuntien ja paikallisyhteisöjen kanssa.

Aikuissosiaalityö toteuttaa sosiaalihuoltolakiin kirjattuja yhteiskunnallisia tavoitteita ja asiakkaiden yksilöllisen edun mukaisia tavoitteita. Sosiaalihuoltolain pohjalta tulkittuna aikuissosiaalityö on vaikuttavaa, kun asiakkaan hyvinvointi, turvallisuus ja osallisuus lisääntyvät ja eriarvoisuus vähentyy. Parhaimmillaan aikuissosiaalityö onnistuu tukemaan asiakkaan omia tavoitteita ja toivottuja muutoksia elämäntilanteessa. Silloin toteutuu myös yhteinen etu, ja aikuissosiaalityö edistää palvelujen kustannustehokkuutta ja yhteiskunnan turvallisuutta ja sosiaalista

kestävyyttä. Aikuissosiaalityöllä tavoitellaan siis syvällisiä hyvinvointiyhteiskunnan eettisiä päämääriä. Hyvinvointialueiden monialaisessa työssä onkin tärkeää, että aikuissosiaalityössä käytetään tutkimusperustaista asiantuntemusta ja menetelmäosaamista.

3. Aikuissosiaalityön vaikuttavat menetelmät

Vaikuttava aikuissosiaalityö edellyttää erilaisten, tilanteisiin soveltuvien sosiaalityön menetelmien hallintaa ja käyttöä. Aikuissosiaalityössä voidaan soveltaa:

- * sosiaalityön klassisia menetelmiä kuten yksilökohtaista asiakastyötä, ryhmätyötä, yhteisötyötä, verkostotyötä ja rakenteellista sosiaalityötä.
- * sosiaalityön erityisiä ajankohtaisia menetelmiä, joita kokeillaan suoraan käytännön työssä, kuten osallistavat, jalkautuvat ja etsivät menetelmät tai pelilliset menetelmät
 - » **Sosiaalihuollon kehittämisohjelma**

- * AIKUMETOD-tutkimuksessa mallinnettuja, tutkimusperustaisia menetelmiä, joita ovat voimavaralähtöinen asiakastyö, taloussosiaalityö, yhteisölliset ja luontolähtöiset menetelmät, sekä maahanmuuttajapalvelujen verkostotyö.

VOIMAVARALÄHTÖINEN SOSIAALITYÖ on tavoitteellista ja tiivistä työskentelyä asiakkaan ja sosiaalityöntekijän kesken. Tapaamisissa keskitytään ongelmien sijasta vahvuuksiin, esimerkiksi osaamisiin, kiinnostuksiin tai ihmissuhteisiin, joita yhdessä tunnustetaan asiakkaassa itsessään ja hänen elinympäristössään. Asiakassuunnitelmalla tuetaan toivon näköaloja ja sitä, että asiakas vähitellen käyttää voimavarojaan parantaakseen omaa hyvinvointiaan.

TALOUSSOSIAALITYÖ keskittyy asiakkaan talousasioihin ja taloudellisen toimintakyvyn vahvistamiseen. Tapaamiseen toimiston vastaanotolla, kotikäynnillä, ryhmässä tai talousneuvolassa voi osallistua myös läheinen, velkaneuvonnan asiantuntija, diakoniatyöntekijä tai kokemusasiantuntija. Menetelmän työkaluja ovat ohjaus ja neuvonta, taloudellisen tilanteen ja velkojen selvittäminen, ohjaus palveluiden ja etuuksien hakemiseen, täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus ja välitystilin käyttö. Arjen taloustaitoja kuten budjetointia harjoitellaan käytännössä.

LUONTOLÄHTÖISET JA YHTEISÖLLISET AIKUISSOSIAALITYÖN MENETELMÄT tarkoittavat, että työtä tehdään mahdollisimman lähellä asiakkaiden omaa elinympäristöä paikallisyhteisössä. Asiakasta voidaan tavata luonnossa, patikkapolkujen nuotiopaikoilla tai yhteisöllisissä kohtaamispaikoissa, kuten asukastuvilla. Asiakkaat voivat hyötyä myös eläinavusteisesta kuntoutuksesta Green Care-tiloilla. Menetelmissä toiminnallisuus on tärkeämpää kuin puhuminen: voidaan laittaa yhdessä ruokaa, tuunata kierrätystuotteita tai kunnostaa lähiympäristöä.

MAAHANMUUTTAJATYÖN VERKOSTOMENETELMÄ hyödyntää kotoutumisen tueksi julkisten palvelujen ohella kolmannen sektorin palveluja ja epävirallisia verkostoja. Niiden käyttö suunnitellaan yhdessä aikuissosiaalityön, kotouttavien palveluiden ja asiakasryhmän edustajien kanssa. Yksilöasiakkaan tarpeiden mukaan hänen tuekseen rakennetaan verkostot, joihin voi kuulua omat etniset yhteisöt, paikallisyhteisöt, kolmannen sektorin palvelut ja viranomaiset. Yhteistyöverkostolla edistetään suunnitelmallisesti asiakkaan hyvinvointia ja kotoutumista.

4. Vaikuttavan aikuissosiaalityön esteet

Tutkimusyhteistyössä aikuissosiaalityön ammattilaisten kanssa välittyi käsitys, että vaikuttavan aikuissosiaalityön menetelmien soveltaminen kohtaa monenlaisia haasteita ja esteitä. Niiden yhteisvaikutuksesta voi muodostua itse itseään ruokkiva **vihe-
liäinen kierre**.

AIKUMETOD-tutkimuksen aikana käytännön työntekijöiltä koottu tieto auttaa tunnistamaan seuraavia vaikuttavan aikuis-
sosiaalityön esteitä:

YHTEISKUNNALLISET RAKENTEELLISET HAASTEET

Asiakkaiden kohtaamat ongelmat ovat itsessään monimutkaisia ja ainutlaatuisia kokonaisuuksia. Niihin on vaikea löytää nopeita kaavamaisia ratkaisuja. Useimpien ongelmien juurisyyt ovat rakenteellisia, jopa globaaleja. Työmarkkinoiden kysyntä ja tarjonta eivät aina vastaa toisiaan. Ilmastomuutos ja sodat pakot-

tavat pakolaisuuteen. Ihmisten arjessa palvelu- ja tukijärjestelmät ovat monimutkaisuudessaan iso haaste. Aikuissosiaalityö ottaa parhaillaan koppia varsinkin Kelan ja työvoimapalvelujen uudistusten seurauksista ja syvenevästä digitaalisesta kuilusta. Aikuissosiaalityön yhteiskunnallinen merkitys jää huomaamatta, jos sen moninaisesta sisällöstä ja tärkeästä vaikuttavuudesta ei viestitä päättäjille ja yleisölle selkeästi.

JÄNNITE AIKUISSOSIAALITYÖN TAVOITTEIDEN JA TODELLISUUDEN VÄLILLÄ

Jännite paikantuu työn johtamiseen, järjestelyihin, viestintään ja resursseihin. Pahimmillaan työ kangistuu järjestelmälähtöiseksi viranomaistoiminnaksi, jota ohjaa liikemaailmasta lainattu jatkuvan tehostamisen ajattelu. Työn vaikuttavuus kuitenkin edellyttää, että voidaan soveltaa luovasti erilaisia menetelmiä ja

paneutua pitkäjänteiseen työskentelyyn asiakkaiden ja monitoimijajärjestöjen kanssa. Muutoin aikuissosiaalityö ei vastaa asiakkaiden tarpeisiin, saati yhteiskunnalliseen tehtäväänsä. Työntekijät kokevat, että esimiehet eivät tue, työhön ei voi itse vaikuttaa ja yliopistollinen koulutus valuu hukkaan. Jatkuvassa ylikuormituksessa on vaikea innostua työn kehittämisestä. Silloin kehittämishankkeet tai lisäkoulutus koetaan lisäkuormituksena, joilla ei ole vaikutusta. Tutkimustulokset viittaavat organisaation koon vaikuttavan osaltaan siihen, miten joustavasti ja asiakaslähtöisesti aikuissosiaalityötä voidaan tehdä. Mitä isompi organisaatio, sitä tiukemmin hallintamalli tai työkuultuuri estää vaikuttavan ammatillisen työskentelyn. Aivan pienessä organisaatiossa taas yksittäisen sosiaalityöntekijän työnkuva koetaan liian laajaksi.

TEHOTON TEHOKKUUSAJATTELU SYÖ VOIMAVARAT

Kun asiakkaiden asioihin ei paneuduta ajan kanssa kunnolla, heidän on palattava yhä uudestaan ja jonot kasvavat. Kytevät ongelmat kärjistyvät asiakkaiden lähipiirissä ja asuinalueilla. Jatkuva kiire, 'tulipalojen sammuttaminen' turhauttaa ja uuvuttaa työntekijät. Työuupuminen, työntekijöiden vaihtuvuus ja työvoimapula heikentävät mahdollisuuksia tavoitteellisen työskentelyn. Asiakas ja paikallisyhteisöt menettävät toivon siitä, että

palvelut voisivat tukea heitä myönteisiin muutoksiin. Motivaatio yhteistyöhön laskee, ja kansalaisten pahoinvointi lisääntyy.

Esteistä muodostuu lopulta itse itseään ruokkiva viheliäinen kierre. Kuvattu aikuissosiaalityön tilanne muistuttaa muilta sosiaali- ja terveydenhuollon aloilta tuttua kehitystä. Tilanne heikentää koko alan vetovoimaisuutta ja palvelujen laatua. Siksi siihen on puututtava nyt uusien hyvinvointialueiden alusta alkaen tutkimustietoon perustuvilla toimenpiteillä.

Kuvio 3 (seuraavalla sivulla) kuvaa tutkimuksessa täsmentyvää aikuissosiaalityön viheliäistä kierrettä:

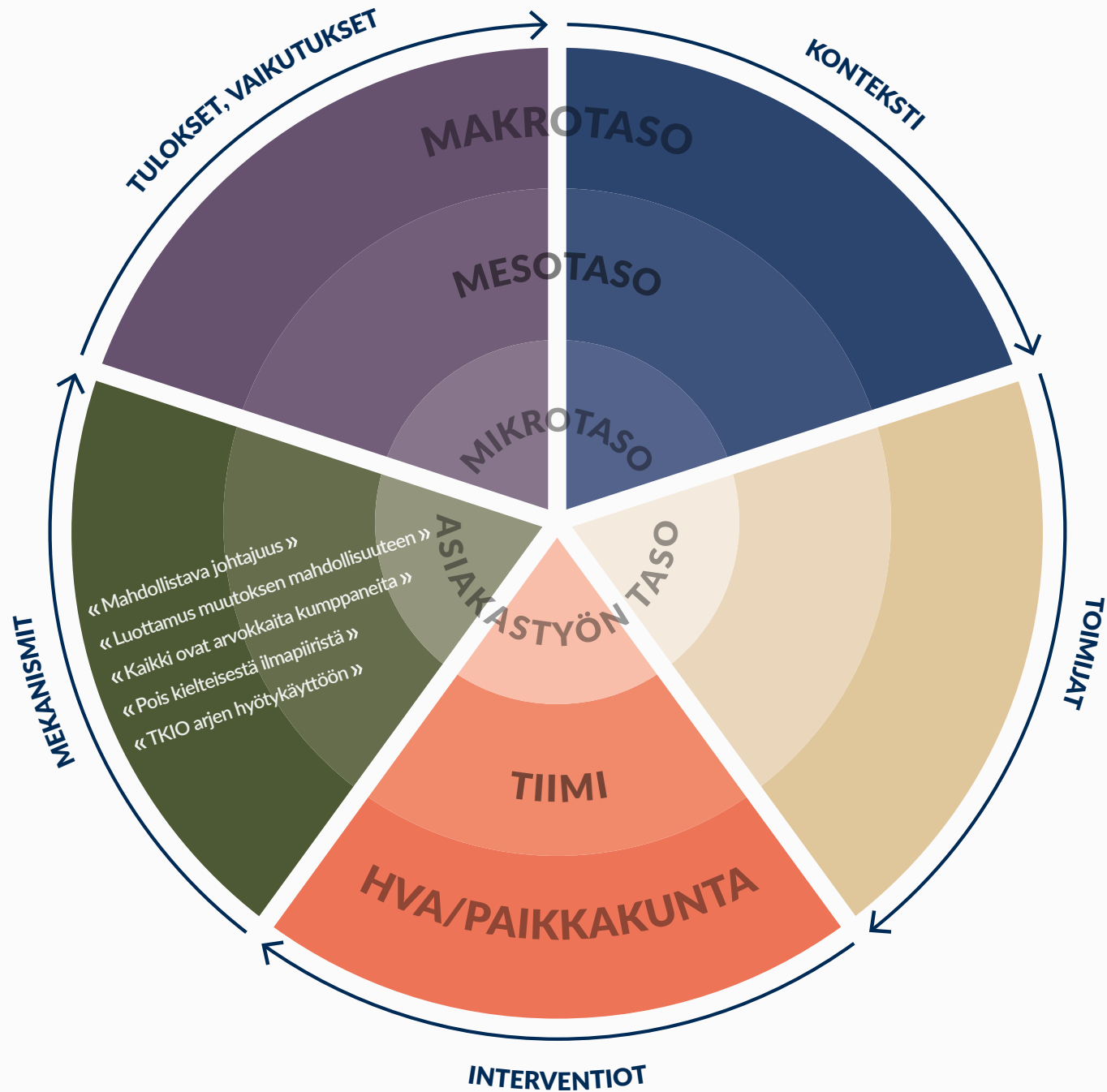
Kuvio 3 AIKUISSOSIAALITYÖN VIHელიÄINEN KIERRE

5. Vaikuttavan aikuissosiaalityön ideaalimalli

Vaikuttavan aikuissosiaalityön mallinnus perustuu tutkimusaineistoon, jota on koottu kaikilta tutkimusyhteistyöhön osallistuneilta työntekijöiltä viidestä aikuissosiaalityön organisaatosta kahdessa maakunnassa. Kaikista voitiin tunnistaa innostuneita kehittäjiä, hyviä kokeiluja ja kehittämisen uusia mahdollistajia. Ideaalimallin pohjana on Saarikan kuntayhtymän aikuissosiaalityössä tunnistetut hyvät toimintatavat, joita täydentävät muiltakin alueita tunnistetut toimivat käytännöt. Tässä mielessä ideaalityyppi on todellinen ja mahdollinen. Se on tutkimusperustainen reaalin analyysi siitä, mikä on mahdollistanut hyvän ja vaikuttavan aikuissosiaalityön.

Kuviossa 3 ja ideaalimallin kuvauksessa **Makrotaso** tarkoittaa organisaation, paikallisyhteisön ja jatkossa hyvinvointialueen

tasoa. **Mesotaso** tarkoittaa sosiaalityön tiimin, ammatillisten yhteistyöverkostojen sekä ryhmä- ja yhteisötyön tasoa. **Mikrotaso** tarkoittaa asiakastyötä yksilöiden kanssa.

Kuvio 4 VAIKUTTAVAN AIKUISSOSIAALITYÖN IDEEALIMALLI = HYVÄN KIERRE

● KONTEKSTITEKIJÄT (K)

ORGANISAATION MAKROTASOLLA

- Professiojohto viestii aikuissosiaalityön yhteiskunnallinen merkityksen näkyväksi.
- Viestinnän ansiosta aikuissosiaalityön asiakkuus ei ole leimaavaa, kuka tahansa voi joutua kriiseihin.
- Organisaatiolla on litteä johtamisrakenne ja professioilla laaja autonomia.
- Moniammatillisuus on asiakastyön arjen toiminnallinen voimavara ja yhdenvertaisten asiantuntijoiden yhteistyötä.
- Aikuisten palveluilla on selkeä HVA:n toimintamalli, joka huomioi väestön paikalliset tarpeet ja takaa palvelujen saatavuuden ja jalkautumisen (esim. kotikäynnit, vastaanotot muualla kuin toimistossa).
- Aikuissosiaalityön edustajilla 2 x vuodessa päättäjien tapaaminen.
- Aikuissosiaalityöntekijällä tai sosiaali-ohjaajalla on keskimäärin 35 paneutuvan työn asiakasta.

TIIMIN MESOTASOLLA

- Mahdollistava johtajuus asiakastyön pinnassa.
- Kehittäminen koko tiimin yhteisenä orientaationa.
- Tiimin työskentelymalli ylläpitää henkilöstön veto- ja pitovoimaa.
- Kehittävään ja yhteisölliseen työhön toimiston ulkopuolella on varattu vähintään 8h/ kk työaikaa.
- Kokemusasiantuntijuus on työskentelyn voimavara, jolla on oma toiminnallinen paikkansa.

ASIAKASTYÖN MIKROTASOLLA

- Monipuoliset työtehtävät haastavat ja palkitsevat pitäen yllä työn mielenkiintoa ja oppimista.
- Sosiaalityö viestittää asiakkaille luottamusta muutoksen mahdollisuuteen.
- Asiakastyö rakentuu asiakkaaseen ja hänen elinympäristöönsä muodostuvan suhteen varassa, ei järjestelmän varaan.
- Asiakas ja työntekijät voivat yhdessä kehittää ratkaisuja.

● TOIMIJIAT

MAKROTASOLLA = TYÖORGANISAATIO JA MONIPUOLISET VERKOSTOT

- Mahdollistava johtaminen.
- Moniammatilliset työntekijät.
- Organisaation ulkopuoliset kolmannen sektorin ja paikallisyriyten kumppanit.
- Kokemusasiantuntijat.
- Tiimin jäsenet ottavat osaltaan vastuuta viestinnästä ja hallinnollisista tehtävistä.

MESOTASO = OMAA TYÖTÄÄN REFLEKTOIVA TIIMI

- Kiinnittyminen sosiaalityön perimmäiseen tavoitteeseen ja eettiseen perustaan.
- Kehittäminen selkeäksi osaksi tehtäväkuvaa.
- Työyhteisöön sitoutuvat sosiaalialan ammattilaiset.
- Yhdessä kokeileva ja työskentelevä työyhteisö.
- Oppivat ja koulutautuvat työntekijät.
- Sosiaalityön ja sosionomiopiskelijoiden käytännön opinnot tukevat työyhteisön kehittämistä.

MIKROTASO = ASIAKASTYÖHÖN PANEUTUVAT TYÖNTEKIJÄT

- Ammattilainen astuu ulos viranomaisroolista tasavertaiseen työskentelysuhteeseen.
- Asiakkaalle mahdollisuuksia tarjoava työntekijä.
- Jalkautuvat työntekijät.
- Parityöskentely sosiaalityöntekijä-sosiaalihojajat.
- Parityöskentely sosiaalityö-kokemusasiantuntijuus.

● INTERVENTIOT

MAKROTASO

- Rakenteellinen sosiaalityö ja poliittinen vaikuttaminen.
- Kehittämistyö.
- Kiireen päihittäminen pysäyttämällä ja rutiinivälillä.

MESOTASON INTERVENTIOT

- Monitoimijaiset interventiot.
- Ryhmä- ja yhteistyö.
- Taloussosiaalityön, yhteisöllisten luontolähtöisen työn ja maahanmuuttajatyön verkostotyön juurruttaminen.
- Tarttuva innostus ammatilliseen työhön.
- Etäännyminen kielteisestä ilmapiiristä ja tyytymisestä tulipajojen sammuttamiseen.
- Kehitettävät uudet menetelmät soveltuvat arjen tilanteiden ratkomiseen ja jäävät käyttöön hankkeen jälkeenkin.

MIKROTASON ASIAKASTYÖN INTERVENTIOT

- Kokonaisvaltainen työskentely asiakkaan elinympäristössä.
- Asiakkailla oikeus valita pääsy paneutuvaan tavoitteelliseen sosiaalityöhön.
- Asiakaslähtöisesti tilanteissa kehitettävät interventiot.
- Kiinnipitävät mielekkäät työvoima- ja kuntouttavat toimenpiteet.
- Päihdetyön interventiot.
- Voimavara- ja osallistavan asiakastyön ja kirjaamisen juurruttaminen.
- Taloussosiaalityön yksilölliset menetelmät.
- Luontolähtöisten ja yhteisöllisten menetelmien kytkeminen yksilötyöhön.

● MEKANISMIT

Mekanismeissa on kyse kontekstin, toimijoiden ja interventioiden yhteisvaikutuksesta, joka mahdollistaa tulosten syntymisen. Mekanismien on läpäistävä makro-, meso- ja mikrotaso, muutoin vaikutus ei ole riittävä. Tällaisia selkeitä mekanismeja vaikuttavassa aikuissosiaalityössä ovat seuraavat ilmiöt:

- Mahdollistava johtajuus luottaa ja kannustaa ammattilaisten autonomisuuteen.
- Luottamus muutoksen mahdollisuuteen ja yhteistyön kykyyn päihittää ongelmia.
- Arvoissa näkyy arvostus 'toisia' kohtaan (toinen ammatti ryhmä/hallintosektori, toinen alue, poliitikot, johtajat, alaiset, kokemusasiantuntijat, asiakkaat, jne.).
- Kielteisestä ilmapiiristä sanoudutaan irti eikä tulipalojen sammutteluun tyydytä.
- Tutkimustieto ja tutkimusyhteistyö otetaan arjen hyötykäyttöön (TKIO).

● TULOKSET JA VAIKUTTAVUUS

MALLIN MAKROTASON VAIKUTTAVUUS

- Sosiaalityöllä on rakenteellisesti vaikuttava asema ja viestittävä ote.
- Sosiaalityöarvostus HVA:lla heijastuu myös suhtautumisessa asiakkuuteen.
- Aikuissosiaalityöllä on selkeä oma asema ja vaikuttava toimintamalli läpi HVA:een.
- Kehittäminen on resurssoitu ja rakenteellisesti läpäisemään koko organisaatio.
- Innostavaa uutta tutkimustiedon tuotetaan toimivilla TKIO-rakenteet eri tieteenalojen kanssa.

MALLIN MESOTASON VAIKUTUKSET TYÖN TEKEMISEEN

- Tiimin yhteishenki luo kannustavaa pitovoimaa eikä työntekijöistä ole pulaa.
- Mahdollistava johtaminen tukee asiakastyötä.
- Sote-integraatio onnistuu moniammatillisena tekemisenä.
- Tehtävät koetaan monipuolisiksi ja kiinnostaviksi.
- Vapaus kehittää vahvaa ammatillisuutta ja soveltaa tutkimusperustaisia menetelmiä.

MALLIN MIKROTASON ASIAKASTYÖN VAIKUTTAVUUS

1. Muutokset asiakkaan elämässä tehdään mahdollisiksi.
2. Asiakastyö palkitsee tekijänsä.
3. Jaettua oppimista asiakkaan kanssa.
4. Aikuissosiaalityön menetelmät ovat laajasti käytettävissä asiakastyössä.

6. Poliittisuositukset

AIKUMETOD-tutkimuksen perusteella on tarpeen esittää seuraavat suositukset hyvinvointialueiden päättäjille

1. Aikuissosiaaliryön nykytilanteen viheliäinen kierre on mahdollista katkaista ja muuttaa myönteisesti kierteksi, kun siihen tartutaan heti alusta alkaen uusilla HVA:illa.
2. Vaikuttava aikuissosiaaliryö tarvitsee kehittämiskykyisen ja mahdollistavan johtajuuden kaikilla tasoilla.
3. Aikuissosiaaliryön ryöntekijöiden pito- ja vetovoima rakentuvat koulutettujen ammattilaisten autonomiasta ja kehittämismyönteisten tiimien kannustavasta työilmapiiristä.
4. Sosiaali- ja terveydenhuollon onnistunut integraatio kasvaa arjen asiakastyöstä yhteisenä toimintana. Eri ammattien asiantuntijuus on aito ja tasavertainen voimavara.
5. Aikuissosiaaliryö on toteutettava mahdollisimman lähellä asiakkaan omaa elinympäristöä ja paikallisyhteisöä, jotta asiakkaiden tilanteista saadaan riittävän kokonaisvaltainen kuva. Yhteisötason työskentelyyn on varattava työaika vähintään 8h/kk.
6. Asiakastyön tärkeitä kumppaneita ovat kokemusasiantuntijat, kolmannen sektorin toimijat, seurakunnat, paikallisyriitykset ja jatkossa myös kuntien hyvinvointiryö.
7. Vaikuttavassa aikuissosiaaliryössä paneudutaan pitkäjänteiseen työskentelyyn asiakkaiden ja monitoimijaisten verkostojen kanssa – luottamus ja elämänmuutos tarvitsevat aikaa. Koska jokaisen asiakkaan elämäntilanne on ainutlaatuinen, tuen kokonaisuutta räätälöidään asiakaskohtaisesti.
8. Aikuissosiaaliryön asiakkaalla on oltava oikeus saada paneutuvaa tukea muutostyöhön pitkäjänteisesti, akuuttiavun lisäksi. Sosiaaliryöntekijän on voitava työskennellä ammatillisesti paneutuen ja vaikuttavia menetelmiä soveltaen akuutti-työskentelyn lisäksi. Yhdellä ryöntekijällä voi olla kerrallaan 35 asiakasta paneutuvassa työskentelyssä.
9. Hyvinvointialueiden monialaisessa työssä on tärkeää, että aikuissosiaaliryössä käytetään tutkimusperustaista asiantuntemusta ja menetelmäosaamista AIKUMETOD-tutkimuksessa niitä on nyt mallinnettu käytäntöön sovellettaviksi. Niiden tarve ja vaikuttavuus on tutkimuksellisesti osoitettu.
10. Aikuissosiaaliryön kokonaisvaikuttavuutta on seurattava ja kehitettävä tieteenalan käytäntötutkimuksen omilla laadullisilla ja määrällisillä menetelmillä. Tutkimuksen käytännön välille on vakiinnutettava kehitettävä yhteistyöhyvinvointialueilla.

KOKKOLAN
YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

Kohti vaikuttavaa aikuissoasiaalityötä hyvinvointialueilla

POLITIIKKASUOSITUKSET | AIKUMETOD-TUTKIMUSHANKE